Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Lausunto
HE214/2020

15.2.2021

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Stv@eduskunta.fi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa HE 241/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta ja lausuu seuraavasti

Lainsäädäntöehdotusta on muutettu lausuntokierroksen jälkeen ja hallituksen esitykseen eduskunnalle on otettu huomioon myös aikaisempia lausuntoja. Suomessa on tarve uudistaa sosiaali- ja terveydenhuolto. Esityksenä oleva lainsäädäntö antaa hyvinvointialueille vahvan aseman. Uudistuksen tavoitteena on turvata laadukkaat, asiakaslähtöiset ja saavutettavat palvelut tasavertaisesti kaikilla alueilla. Esitetty laki mahdollistaa, että perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon integroitu malli voidaan toteuttaa aikaisempaa paremmin. Tavoitteena on järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut yhden järjestäjän eli hyvinvointialueen toimesta. Tässä mallissa palvelun tarpeen arviointi, resurssit ja rahoitus ovat tarkoituksenmukaisessa käytössä.

Kainuun soten integroitu järjestämismalli on toiminut 15 vuotta ja kokemus on, että henkilöstön saatavuus, palvelujen saavutettavuus ja rahoitus voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti. Lakiesityksessä on hyviä kannatettavia asioita ja uudistus tulisi saada toteutettua.

Lakiesityksessä koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut siirretään hyvinvointialueen järjestettäväksi, joka on kannatettavaa. Kainuussa kunnat ovat päättäneet, että koulupsykologitoiminta toteutetaan Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toimesta. Koulupsykologeja on ollut aikaisemmin erittäin vaikeaa saada yksittäiseen kuntaan edes ostopalveluina. Kuntayhtymä on voinut tarjota työntekijöille kollegiaalisen työyhteisön ja osaamisen vahvistamisen. Työntekijöiden rekrytointi on helpottunut huomattavasti. Työyhteisö on voinut tarjota työntekijöille myös paikan, jossa ratkaista yhdessä vaikeitakin asioita asiakastyössä. Palaute sekä työntekijöiltä, asiakkailta että kunnista on ollut positiivista ja sen vuoksi kunnat ovat olleet edelleen sitä mieltä, että kuntayhtymä tuottaa koulupsykologipalvelun. Yhteistyö koulujen ja terveydenhuollon kanssa on koettu erittäin hyväksi ja parantuneen.

Rahoituksen oikeudenmukainen jakautuminen ja lainanottovaltuus ovat tärkeitä asioita. Palvelutarpeet lisääntyvät etenkin väestön muutoksen vuoksi. Valtionosuuksilla tulee turvata myös kasvavat rahoitustarpeet.

Postiosoite:
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä,
PL 400
87070 Kainuu

Laskutusosoite:
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Puh. 08 61561

Y-tunnus
2496986-0

Pankki:
Iban:
FI08 8119 9710 0089 72
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus
0037249698602000

Internet
www.kainuu.fi

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Lausunto
HE214/2020

15.2.2021

Rahoitukseen on yksittäisissä sote-palveluissa viime vuosina syntynyt korvamerkittyjä palveluja (turvakodit, päihdeäidit), joiden asema uudistuksessa on epäselvä ja ne tulisi sisällyttää uudistukseen.

Kainuussa on toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio, jolloin muutoskustannukset mm. ICT-muutoskustannukset palkkaharmonisoinnin kustannukset on maksettu kuntien maksamana. Muutenkin integraatio on toteutettu jo laajasti, jolloin palvelurakennetta on muutettu. Rahoitusta verrataan nykyisiin kustannuksiin lisättynä palvelutarpeiden kasvulla. Muutoskustannuksiin tulee varata riittävä rahoitus kaikille hyvinvointialueille ja sopia etukäteen laskentaperusteet oikeudenmukaisesti. Muutoskustannusten korvaamisen suunnittelun tulee edetä yhtä aikaa valmistellun hyvinvointialueuudistuksen kanssa. Samalla kun rahoituslaskelmia tehdään, tulee niihin liittää laskelmat muutosten aiheuttamista riskeistä rahoitukseen. Hyvinvointialueiden välinen yhteistyö on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen yhteistyö tulee turvata mm. yhteiset osuuskunnat, yhtiöt. Laissa ei selkeästi kuvata, miten hyvinvointialueiden välinen kustannusten jakaminen lasketaan ja toteutetaan. Tämän osalta periaatteet tulee sopia etukäteen mm. hyvinvointialueiden sopimuksessa.

Laki hyvinvointialueesta 15 § 2 momentti:
Hyvinvointialueiden lainanhoitokatteen laskukaava tulisi toteutua siten, että toimintojen tarpeenmukaiset investoinnit pystytään toteuttamaan 25-30 v. poistoajalla eikä laskukaavassa esitetyllä 10 v. poistoajalla.

Lakiesityksessä on määritelty, että kokonaista lääketieteen erikoisalaa ei voi ulkoistaa. Toisaalta puhutaan tukipalveluiden tuottamisesta. Pohjois-Suomen sairaanhoitopiireillä on yhteinen laboratorioliikelaitoskuntayhtymä, joka ei ole jatkossa mahdollinen. Esitetyssä laissa on epäselvästi kuvattu, tarkoittaako esim. laboratorio ei ulkoistettavaa lääketieteen erikoisalaa vai tukipalveluja. Hyvinvointialueiden välinen yhteistyö tulee mahdollistaa kaikissa toiminnoissa, koska erikoisalan osaajien tarve osalla hyvinvointialueita voi olla pieni. Tämä voitaisiin järjestää yhdessä muiden hyvinvointialueiden kanssa, mutta olisi käytännössä koko erikoisala esim. silmätaudit, laboratorio. Tämä lain kohta tulee tarkentaa. Hyvinvointialueiden yhteisesti omistamat yhtiöt tai osuuskunta eivät myöskään voisi tuottaa näitä. Yhteisten osuuskuntien ja yhtiöiden rinnastaminen yksityisiin yrityksiin rajoittaisi yhteistyötä.

Kainuussa kannatetaan sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen laajempaa yhteistyötä samassa organisaatiossa. Kainuussa on aloitettu jo syvempi yhteistyö toimijoiden kesken.

Kajaanissa 15.2.2020

Maire Ahopelto
kuntayhtymän johtaja

Postiosoite:
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä,
PL 400
87070 Kainuu

Laskutusosoite:
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Puh. 08 61561

Y-tunnus
2496986-0

Pankki:
Iban:
FI08 8119 9710 0089 72
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus
0037249698602000

Internet
www.kainuu.fi